

**Ilmiy amaliy
jurnal
№ 12 (14)
2025**

**YANGI
O'ZBEKISTON
IQTISODIYOTI**

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 12-son 2025 yil

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

12

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2025

MUNDARIJA

Юлдашев Ш.Г. Редкоземельные металлы в новой геоэкономике: глобальные стратегии и приоритеты развития республики Узбекистан.....	7
Tursunov A.M. Совершенствование экономических механизмов функционирования отрасли.	18
Umurzakova Z.S. Sanoat korxonalarida reklama faoliyati samaradorligini aniqlashning uslubiy jihatlari.....	21
Axunov M.A. Korxonalarda raqobatbardoshlikni baholash uchun tanlangan omillar.....	24
Исраилова Д.К. “Аёллар дафтари” маҳаллабай тизими - аёллар бандлиги ва фаровонлигини таъминлаш омили сифатида.....	28
Шокирова Г.М. Критерии разделения целевой аудитории в сфере цифрового маркетинга.....	33
Vaxtohonova D.N. Bank omonatlari bo‘yicha marketing strategiyalari va ularning real daromadlikka ta’siri.....	36
Xasanova X.F. Investitsilar hisobiga asoslangan xolatda moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari tashkil etish tartibi.....	41
Бегимова Д.К. Разработка отраслевых стратегий в Узбекистане.....	45
Mirzayev B.S. CBDC joriy etilishining moliyaviy barqarorlikka ta’siri: imkoniyatlar va xatarlar....	50
Mirzarahimova A.A. Raqamli texnologiyalar asosida sanoat korxonalarida samaradorlikni oshirish yo‘nalishlari.....	53
Азимов О.Т. Ҳалол молиялаштириш инструменти сифатида мурабаха: анъанавий кредит билан қиёсий таҳлил.....	56
Халмирзаев А.А. Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ихтисослашувини такомиллаштиришнинг асосий йўналишлари.....	62
Шоабдурахимова М.М. Повышение производственной эффективности на предприятиях электронной промышленности на примере Artel Electronics (Узбекистан).....	68
Xolmuratov O.T. Futbol maktablarimiz rivojlanishida xorij mamlakatlari menejmenti va marketingi tajribasi.....	72
Yarashev M.O., Nabieva S.A. Aksiyadorlik jamiyatlarini asosiy va moliyaviy faoliyati samaradorligini oshirish yo‘llari.....	76
Кабилова К. Тадбиркорлик соҳасида коррупциянинг олдини олиш амалиётининг бугунги ҳолати таҳлили.....	80
Махмудова С. Бюджет соҳасини коррупциядан ҳимоя қилишнинг иқтисодий ва ҳуқуқий чоралари.....	85
Захидова Ш.Ш. Университет барқарорлигини таъминлашда унинг фаолиятини халқаро стандартларга мос келадиган тартибда такомиллаштириш.....	89
Saidaxmedov N.X. Raqamli texnologiyalar asosida engil sanoat korxonalarida mehnat unumdorligini oshirish mexanizmlari.....	97
Усманова С.С. Влияние государственной поддержки и регулирование на развитие инноваций на промышленных предприятиях.....	100
Madrahimov U.A. Iqtisodiy o‘shish va kapitaldan samarali foydalanishni optimallashtirish yo‘nalishlari.....	104
Джалилов Д.А. Капиталнинг ялпи ички маҳсулотдаги улушини баҳолаш.....	108
Султанова Л.Ш. Абсорбционная способность как медиатор трансформационного экономического роста: теоретические основы.....	111
Mahmudov Sh.N. Location and development of industrial sectors in the regions.....	115
Ustadjalilov D.R. O‘zbekistonda klasterlarni rivojlantirishning institutsional asoslari transformatsiyasi: direktiv modeldan bozor tamoyillariga.....	119
Гайбуллаев Ф. Олий таълимда коррупцияга ўрин бўлмаслиги керак!.....	125
Abdurazakova F.D., Normurodov X.E. Aholi moliyaviy savodxonligi va moliyaviy madaniyati o‘rtasidagi oshirish imkoniyatlarini baholash.....	129
Muxtarov M.M. Rivojlangan mamlakatlar tajribasi asosida sanoat klasterlarini shakllantirish modellari: O‘zbekiston uchun istiqbollar.....	136
Ro‘zmatov B.Z., Shodiyeva N.H. Turistik infratuzilmani rivojlantirish bo‘yicha xalqaro tajriba va uning taqqoslovchi tahlili.....	140

Rahmatova N.A., Mustafayeva H. O‘zbekistonda pensiya ta‘minoti tizimining muammolari va hal etish yo‘llari.....	147
Ахмедов Х. Тинчлик ва хавфсизлик — барқарорлик, иқтисодий ўсиш ва фаровонлик гарови.	154
Boboyev A.Ch. Qishloq xo‘jaligida ishlab chiqarishni barqaror rivojlantirish yo‘nalishlari.....	159
Исраилов З.А. Яшил иқтисодиёт технологиялари: халқаро тажриба ва қиёсий таҳлил.....	165
Ikromov A.Sh. Mahalliy korxonalarda mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyotining o‘ziga xos xususiyatlari.....	169
Ҳалмирзаев А.А., Қодиров Б.Ш. Ёшлар бандлигини таъминлашнинг хорижий тажрибалари.....	175
Elmurodov Sh.Sh. A framework for integrating fiscal risks into the assessment of regional financial security.....	183
Axmadjonov S.S. Tadbirkorlik va biznesni qo‘llab – quvvatlashni baholash mezonlari.....	188
Sabirova Z.U. Sanoat va sanoat korxonalarining raqamli transformatsiyasi jarayonlarini tahlil qilishga uslubiy yondashuv.....	192
Pardayev T.N., Alimuxamedov Sh.R. Chetdan olib kelinayotgan tovarlarning bojxona qiymatini aniqlashni takomillashtirishning ayrim masalalari.....	197
Кадыров А., Исхаков А.К., Турсунова Н.Х. Реализация механизма стратегического управления акционерного общества «Узавтосаноат» на основе прогнозирования его развития.....	203
Zoxidov T.M. Moliyaviy hisobotni buxgalteriya hisobining milliy standartlaridan (BHMS) moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga (MHXS) o‘tkazishning muammolari va yechimlari.....	211
Nabiyeva N.M. Turizm xizmatlari bozorida hududiy destinatsiyalar samaradorligini o‘rganish.....	216
Sharofiddinov Sh.U. Xo‘jalik yurituvchi sub’ektlarda mhxs asosida tuzilgan moliyaviy natijalar to‘g‘risidagi hisobotni axborot manbai sifatidagi afzalliklari.....	221
Nurmatov Z.Sh. O‘zbekiston respublikasida moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlarini (MHXS) joriy etishning iqtisodiy ahamiyati va amaliy dolzarbligi.....	225
Содиқов А.М., Зокиров С.С. Саноатни модернизациялаш ва диверсификациялашнинг янги стратегияси.....	230
Narmanov U., Ikromova S. Fond bozorlariga xorijiy investorlarni jalb qilishni rag‘batlantirish yo‘nalishlari.....	238
Qutbiddinov A.B. Samarali faoliyat imkoniyatlarini amalga oshirishda boshqaruv xodimlari qobiliyatlaridan foydalanish darajasi va uni oshirish imkoniyatlari.....	241
Qayumova Sh.S. Mahalliy xomashyo bazasiga ega sanoat korxonalarida investitsiya samaradorligini belgilovchi omillar va ularni oshirishning vertikal integratsiya asosidagi optimallashtirilgan modeli.....	246
Turebekov A.A. Ishlab chiqarish xarajatlarining iqtisodiy sifatining tahlili.....	252
Kurbanova M.N., Azizov A.A. Qadimgi klassik iqtisodiy maktablarning shakllanishi va ularning zamonaviy iqtisodiyot rivojlanishiga ta‘siri.....	255
Samadova G.S. O‘zbekiston iqtisodiyotida tarkibiy o‘zgarishlarning iqtisodiy o‘shishga ta‘siri.....	259
Абдуллаева Р. Инклюзив тadbirkorликнинг моҳияти ва хориж тажрибаси.....	264
To‘uchiyeva B.V. Oziq-ovqat sanoati korxonalarini barqarorligini ta‘minlashda strategik boshqarishning dolzarbligi.....	268
Amnah Saeed J Alhindi The role of financial resources in ensuring corporate financial stability.....	272
Fayziyev O.R. O‘zbekistonda baliqchilik klasterlarini moliyalashtirishning hududiy va tarmoq xususiyatlari.....	276
Алимов Р.А., Султанова Л.Ш. Абсорбционная способность и искусственный интеллект: многоуровневая модель и фигура нового интеллектуала.....	280
Teshayev Z.J., Muxitdnov Sh.X. Logistika xizmat ko‘rsatish korxonalarini resurslaridan foydalanishning hududiy iqtisodiy rivojlanishiga ta‘siri.....	284
Xaydarov X.U., Raxmonov D.R. 1907-yilgi moliyaviy inqiroz: sabablari, kechishi va jahon moliya tizimiga ta‘siri.....	288
Солижонов М.А. Ўзбекистон монетар сиёсатининг савдо балансига таъсирини баҳолаш....	292
Rejapov X.X. Davlat xarajatlarining samaradorligini baholash mexanizmlari.....	297

**CBDC JORIY ETILISHINING MOLIVAVIY BARQARORLIKKA TA’SIRI:
IMKONIYATLAR VA XATARLAR**

**ВЛИЯНИЕ ВНЕДРЕНИЯ ЦИФРОВОЙ ВАЛЮТЫ ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКА (CBDC)
НА ФИНАНСОВУЮ СТАБИЛЬНОСТЬ: ВОЗМОЖНОСТИ И РИСКИ**

**THE IMPACT OF CENTRAL BANK DIGITAL CURRENCY (CBDC) ADOPTION ON
FINANCIAL STABILITY: OPPORTUNITIES AND RISKS**

Mirzayev Bobur Soyibjonovich

Alfraganus university, “Moliya” kafedrası mudiri, i.f.f.d.(PhD), dotsent

Annotatsiya

Mazkur maqola Markaziy bank raqamli valyutasi (CBDC)ni joriy etishning moliyaviy barqarorlikka ta’sirini tahlil qiladi. Tadqiqotda CBDCning to’lov infratuzilmasini optimallashtirishdagi afzalliklari, likvidlik bosimi, banklar depozit bazasining qisqarishi, kreditlash hajmiga ta’siri va raqamli xavfsizlik xatarlarining kuchayishi ilmiy asosda baholanadi. Natijalar davlatlar uchun ehtiyotkor yondashuv zarurligini ko’rsatadi.

Kalit so‘zlar: CBDC, moliyaviy barqarorlik, raqamli to’lovlar, markaziy bank, likvidlik xatari, depozit bazasi, kreditlash, fintech, kiberxavfsizlik, monetar siyosat.

В статье анализируется влияние внедрения цифровой валюты центрального банка (CBDC) на финансовую стабильность. Исследование рассматривает преимущества CBDC в оптимизации платежной инфраструктуры, а также потенциальные риски: давление на ликвидность, сокращение депозитной базы банков, влияние на объемы кредитования и рост киберугроз. Полученные результаты подчеркивают необходимость осторожного и поэтапного внедрения CBDC государствами.

Ключевые слова: CBDC, финансовая стабильность, цифровые платежи, центральный банк, риск ликвидности, депозитная база, кредитование, финтех, кибербезопасность, монетарная политика

This article examines the impact of Central Bank Digital Currency (CBDC) adoption on financial stability. The study evaluates CBDC’s advantages in enhancing payment infrastructure and its potential risks, including liquidity pressures, contraction of banks’ deposit bases, effects on credit supply, and rising cybersecurity threats. The findings highlight the need for a cautious, gradual approach to CBDC implementation by national authorities.

Keywords: CBDC, financial stability, digital payments, central bank, liquidity risk, deposit base, credit supply, fintech, cybersecurity, monetary policy.

Markaziy bank raqamli valyutalarining joriy etilishi so‘nggi yillarda global moliya tizimining eng muhim konseptual burilishlaridan biri sifatida ko‘rilmoqda. Ishtirok etayotgan davlatlar soni ortib borar ekan, CBDCning iqtisodiy va moliyaviy makrobarqarorlikka ta’siri keng ko‘lamli bahslarga sabab bo‘lmoqda. Mazkur jarayonni nafaqat texnologik innovatsiya, balki pul-kredit tizimi arxitekturasini tubdan o‘zgartirishi mumkin bo‘lgan murakkab institutsional hodisa sifatida tushunish lozim. Chunki raqamli valyuta davlat tomonidan chiqarilgani bois u pulning suveren shakli sifatida faoliyat yuritadi hamda iqtisodiyotda aylanayotgan xususiy elektron pullardan farqli tarzda moliya tizimiga ancha chuqur ta’sir ko‘rsatish salohiyatiga ega. Bugungi kunda deyarli barcha markaziy banklar CBDC loyihalarining turli bosqichlarida bo‘lib, ayrimlari — Xitoy, Nigeriya, Bahamalar — pilot yoki to‘liq joriy etish bosqichiga o‘tgan bo‘lsa, boshqalar ehtiyotkorona sinovlar va texnik-analitik baholashni davom ettirmoqda.

Raqamli valyutalarning moliyaviy barqarorlikka ta’sirini baholashda asosiy e’tibor, avvalo, bank tizimi faoliyatini belgilovchi depozitlar, kreditlash mexanizmi, likvidlikni taqsimlash tartibi va foiz stavkalarining shakllanishiga qaratilishi kerak. Hozirgi bank tizimi o‘z faoliyatini ko‘p jihatdan depozit bazasining barqarorligiga asoslaydi. Uy xo‘jaliklari va korxonalar o‘z mablag‘larini tijorat banklariga jalb qilishadi, banklar esa ushbu resurslarni kredit shaklida qayta taqsimlaydi. Agar CBDC joriy etilsa va jismoniy shaxslar raqamli pullarni markaziy bank hisobvaraqlarida bevosita saqlashi mumkin bo‘lsa, tijorat banklaridagi depozitlar sezilarli darajada kamayishi ehtimoli mavjud. Ayni paytda o‘rganilgan empirik modellar CBDCning ommaviy joriy etilishi depozitlar hajmini qisqartirishi bilan bog‘liq “crowding-out” effektini kuchaytirishi mumkinligini ko‘rsatadi. Bu jarayon kredit bozorining kengayish imkoniyatlarini cheklaydi, ayniqsa, uzoq muddatli kreditlashni moliyalashtirish uchun zarur bo‘lgan arzon resurslar kamayadi. Resurslar bazasining qisqarishi esa banklarni likvidlik yetishmovchiligi xavfiga olib keladi va ko‘proq qisqa muddatli, yuqori foizli bozor instrumentlariga tayanishga majbur qiladi.

Likvidlik bo‘yicha ham muhim masalalar yuzaga keladi. Hozirgi tizimda iqtisodiyotdagi likvidlik asosan tijorat banklarining faol emissiyasi, depozitlar o‘zgarishi va markaziy bankning qayta moliyalash operatsiyalari orqali shakllanadi. CBDC orqali aholining katta qismi mablag‘larini markaziy bank balansiga olib o‘tsa, nafaqat banklararo pul oqimlari qisqaradi, balki bank tizimi ichidagi likvidlik taqsimoti buziladi. Aholi raqamli valyutaga keskin o‘tish qilsa, bu “run-to-CBDC” holatiga olib keladi va u, ayniqsa, inqiroz sharoitlarida keskin kuchayishi mumkin. Odatda moliyaviy beqarorlik paytida aholi bank depozitlaridan qochadi va xavfsiz aktivlarni izlaydi; CBDC esa eng xavfsiz shakl — markaziy bank majburiyati — sifatida ko‘riladi. Shu sababli CBDC inqiroz vaqtida tizimni yanada beqarorlashtirish potentsialiga ega: depozitlardan raqamli aktivlarga ommaviy o‘tish bank tizimini likvidlik inqiroziga duchor qilishi mumkin. Jahon banki va Xalqaro valyuta jamg‘armasi ekspertlari aynan shu sababdan markaziy banklarga CBDC limitlari, foiz stavkalari differensialligi yoki ikki darajali CBDC dizaynini joriy qilishni tavsiya etishmoqda.

Shu bilan birga, CBDCning moliyaviy barqarorlikka ijobiy ta’sirlari ham mavjud. Avvalo, u to‘lov tizimlarining tezkorligi, ishonchliligi va mustahkamligini oshiradi. Ayni paytda mavjud to‘lov platformalarining aksariyati xususiy kompaniyalar tomonidan boshqariladi va ularning uzluksiz ishlashi tizim uchun strategik ahamiyatga ega. CBDC orqali markaziy bank to‘lov tizimi infratuzilmasini yanada barqaror qilish va xususiy to‘lov provayderlariga haddan tashqari qaramlikni kamaytirishi mumkin. Bu, ayniqsa, raqamli xizmatlar bozorida platformalarning konsentratsiyasi oshib borayotgan sharoitda muhim hisoblanadi. CBDC keng qo‘llansa, mamlakat ichida tezkor va arzon to‘lovlar joriy etiladi, bu esa tranzaksiya xarajatlarining kamayishi orqali iqtisodiy faoliyatning jonlanishiga xizmat qiladi. Ayrim tadqiqotlar CBDC joriy etilishi inflyatsion kutilmalarning pasayishiga ham xizmat qilishi mumkinligini ta’kidlaydi, chunki raqamli valyutaning aylanma mexanizmi markaziy bank uchun iqtisodiy jarayonlarni kuzatish va prognozlashni ancha osonlashtiradi. Monetar siyosatning transmissiya mexanizmi ham CBDC sharoitida sezilarli o‘zgaradi. Agar CBDC foizli shaklda taklif qilinsa, markaziy bankning foiz siyosati yanada tez va to‘g‘ridan-to‘g‘ri aholiga yetib boradi. Bunda tijorat banklari orqali uzatiladigan an’anaviy foiz kanali zaiflashishi mumkin, chunki markaziy bank raqamli aktivlarining daromadliligi aholining kredit olish va jamg‘arish qarorlariga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Biroq bu mexanizmning ortiqcha kuchayishi monetar siyosatni haddan tashqari qudratli qilishi mumkin, bu esa iqtisodiy o‘zgarishlarga haddan tashqari keskin reaksiya berish xavfini tug‘diradi. Shuningdek, foizli CBDC banklarning resurs bazasini raqobat asosida siqib chiqarib, kredit bozorida xususiy sektor rolini kamaytirishi mumkin. Shu bois ko‘plab markaziy banklar CBDCga foiz to‘lashni cheklash yoki uni “nolga yaqin” stavkada qoldirish tarafdori.

Raqamli valyutaga o‘tish kiberxavfsizlik xatarlarini ham keskin kuchaytiradi. Mavjud tizimda xatoliklar yoki kiberhujumlar ko‘pincha alohida banklar yoki to‘lov tizimlariga ta’sir qiladi; CBDC infratuzilmasida esa yagona markaziy platformaning ishdan chiqishi butun iqtisodiyot bo‘ylab to‘lovlar falaj bo‘lishiga olib kelishi mumkin. Shuning uchun CBDCning texnologik arxitekturasi faqat tezkor va qulay bo‘lishi emas, balki yuqori darajada himoyalangan, diversifikatsiyalangan va xatolik bardoshli bo‘lishi shart. Tahlillar raqamli valyuta asosidagi tizimda yetkazilishi mumkin

bo‘lgan zarar darajasi an’anaviy tizimga nisbatan bir necha barobar kattaligini ko‘rsatmoqda. Buning sababi raqamli platformalarning iqtisodiyotning barcha segmentlaridagi tranzaksiyalarni qamrab olishi va markaziy darajada jamlanishidir.

Shunga qaramay, CBDCning iqtisodiyotda noformal sektorni qisqartirish, to‘lovlarning oshkoraligini ta‘minlash va soliqlar bazasini kengaytirish bo‘yicha salohiyati ham yuqori. Raqamli to‘lovlar ulushining ortishi iqtisodiyotdagi naqdsiz operatsiyalarni kuchaytiradi, bu esa naqd pulga bog‘liq bo‘lgan yashirin aylanmalarni qisqartirishga yordam beradi. Raqamli identifikatsiya tizimlari bilan integratsiyalashgan CBDC operatsiyalarning hujjatlashtirilishini yaxshilaydi va tranzaksiyalar bo‘yicha kuzatuvchanlikni oshiradi. Bu fiskal siyosatning ta‘sirchanligini kuchaytiradi va pul oqimlarining soylashuviga qarshi samarali vosita bo‘lib xizmat qilishi mumkin.

Shunday bo‘lsa-da, CBDCning joriy etilishi bozor ishtirokchilari xulq-atvoriga sezilarli ta‘sir beradi. Uy xo‘jaliklari va korxonalar aktivlar portfelini qayta ko‘rib chiqadi, banklar esa depozitlar oqimini saqlab qolish uchun foiz stavkalarini ko‘tarishga majbur bo‘ladi. Bu kreditlar bo‘yicha stavkalar oshishiga va iqtisodiyotda qarz yukining ko‘payishiga olib kelishi mumkin. Ayrim modellashtirilgan stsensariylar CBDC joriy etilishi inflyatsiya va foiz stavkalari volatilligini qisqa muddatda oshirishi mumkinligini ko‘rsatadi, chunki iqtisodiy sub’yektlar yangicha sharoitda o‘z qarorlarini qayta moslashtirishga vaqt talab etadi. Moliyaviy bozorlar o‘zlashtirish davrida beqarorlik kuchayishi ehtimoli mavjud.

Shu sababli CBDCni joriy etishda davlatlar ehtiyotkor, bosqichma-bosqich yondashuvni qo‘llashlari zarur. Tajribalar shuni ko‘rsatmoqdaki, ikki darajali model — ya‘ni markaziy bank infratuzilmani nazorat qilishi, ammo operatsion xizmatlarni tijorat banklari orqali amalga oshirilishi — eng maqbul mexanizmdir. Bunda markaziy bank tizimni strategik nazorat qiladi, tijorat banklari esa raqobat asosida xizmat ko‘rsatishda davom etadi. Shuningdek, CBDCga tranzaksiyalar yoki balans limitlarini joriy etish, depozitlarni to‘liq siqib chiqarimaslik uchun rag‘batlantiruvchi mexanizmlarni shakllantirish, foizsiz CBDC modellari va xususiy sektor bilan yaqin hamkorlikda ishlash kabi choralarning ahamiyati yuqori.

Umuman olganda, CBDCning moliyaviy barqarorlikka ta‘siri bir yoqlama emas: u ham imkoniyat, ham xatarlarni o‘zida mujassam etgan murakkab institutsional hodisadir. CBDC to‘lov tizimlari barqarorligini oshirish, tranzaksiyalarni arzonlashtirish, monetar siyosatni optimallashtirish va iqtisodiy oshkoralikni kuchaytirish kabi afzalliklarga ega bo‘lsa-da, u bank tizimi likvidligi, depozit bazasi, kreditlash mexanizmi va kibexavfsizlik bo‘yicha sezilarli xatarlar keltirib chiqarishi mumkin. Shuning uchun CBDCning muvaffaqiyatli joriy etilishi texnologik yechimlardan ko‘ra ko‘proq institutsional muvozanatni ta‘minlashga bog‘liq. Davlatlar uchun eng to‘g‘ri yondashuv — CBDCni ehtiyotkorlik bilan, tajribalar asosida, bosqichma-bosqich va aniq risklarni oldindan inobatga olgan holda joriy etishdir.

CBDCning joriy etilishi moliyaviy barqarorlik uchun keng qamrovli imkoniyatlar va jiddiy institutsional xatarlarni bir vaqtda yuzaga keltiradi. Uning to‘lov tizimlari samaradorligini oshirish, tranzaksiyalar narxini pasaytirish va monetar siyosat uzatish mexanizmini kuchaytirishdagi afzalliklari shubhasiz. Biroq depozit bazasining qisqarishi, kreditlash hajmining kamayishi, likvidlik bosimlari va kibexavfsizlik tahdidlari barqarorlikka salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin. Shu sababli CBDCni joriy etish ehtiyotkor, bosqichma-bosqich va risklarni oldindan baholagan holda amalga oshirilishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Adrian, T. Risk Transfer Mechanisms in Digital Currency Systems / T. Adrian. – Basel: BIS Publishing, 2022. – 184 p.
2. Bindseil, U. Central Bank Digital Currency: Financial System Implications and Design Principles / U. Bindseil. – Frankfurt: European Central Bank, 2020. – 96 p.
3. IMF. Central Bank Digital Currencies: A Macro-Financial Assessment / IMF Staff Team. – Washington, D.C.: International Monetary Fund, 2023. – 152 p.
4. Kumhof, M. Central Bank Digital Currency in Financial Stability Frameworks / M. Kumhof, C. Noone. – London: Bank of England, 2019. – 54 p.

5. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki.
6. Raqamli so‘m konsepsiyasi: asosiy yondashuvlar va texnologik talablar / O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki. – Toshkent: Markaziy bank nashriyoti, 2022. – 48 b.
7. Saidov, S. Raqamli valyuta tizimi va moliyaviy bozorlar barqarorligi / S. Saidov. – Toshkent: Iqtisodiyot va innovatsiyalar, 2023. – 176 b.
8. Сафронов, И. Цифровой рубль и финансовая стабильность: концептуальные подходы и риски / И. Сафронов. – Москва: Финансы и статистика, 2022. – 132 с.

UDK: 004.061.5

**RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SANOAT KORXONALARIDA
SAMARADORLIKNI OSHIRISH YO‘NALISHLARI**

**НАПРАВЛЕНИЕ ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ
ПРЕДПРИЯТИЙ НА ОСНОВЕ ЦЫФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ**

**DIRECTIONS FOR IMPROVING EFFICIENCY IN INDUSTRIAL ENTERPRISES BASED
ON DIGITAL TECHNOLOGIES**

Mirzarahimova A.A. TATU

Annotatsiya

Maqolada sanoat korxonalarida raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali samaradorlikni oshirish omillari, ularning ishlab chiqarish jarayoniga ta’siri hamda biznes-jarayonlarni optimallashtirishdagi o‘rni yoritilgan. Raqamli transformatsiya yo‘nalishlari, xususan, ERP, CRM, IoT, RPA va sun’iy intellekt kabi texnologiyalarning kengayishi hamda ular asosida korxonalarining strategik ustunlikka erishish imkoniyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, O‘zbekistonda sanoat korxonalarida raqamli texnologiyalar ulushining o‘sishi statistik ma’lumotlar asosida ko‘rsatib berilgan.

Kalit so‘zlar: raqamli texnologiyalar, sanoat korxonalarini, samaradorlik, raqamli transformatsiya, ERP, CRM, IoT, RPA, sun’iy intellekt, optimallashtirish.

В статье рассмотрены факторы повышения эффективности промышленных предприятий за счёт внедрения цифровых технологий, а также влияние цифровизации на производственные процессы и оптимизацию бизнес-процессов. Проанализированы направления цифровой трансформации, включая такие технологии, как ERP, CRM, IoT, RPA и искусственный интеллект, и раскрыты их стратегические преимущества для предприятий. На основе статистических данных продемонстрирован рост доли цифровых технологий на промышленных предприятиях Узбекистана.

Ключевое слова: цифровые технологии, промышленные предприятия, эффективность, цифровая трансформация, ERP, CRM, IoT, RPA, искусственный интеллект, оптимизация.

The article examines the factors that enhance the efficiency of industrial enterprises through the introduction of digital technologies and analyzes their influence on production processes and business-process optimization. It highlights key directions of digital transformation, including ERP, CRM, IoT, RPA, and artificial intelligence technologies, emphasizing their strategic advantages. Statistical data is used to demonstrate the growth of digital technology adoption in industrial enterprises in Uzbekistan.

Keywords: digital technologies, industrial enterprises, efficiency, digital transformation, ERP, CRM, IoT, RPA, artificial intelligence, optimization.